

Сумський державний педагогічний університет
імені А.С.Макаренка

Факультет іноземної та слов'янської філології

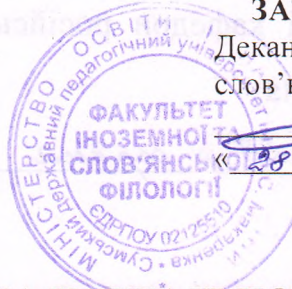
Кафедра російської мови, зарубіжної літератури та методики їх викладання

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету іноземної та
слов'янської філології

А.М. Коваленко

« 28 » серпня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЗАРУБІЖНА ЛІТЕРАТУРА»

галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

спеціальність: 014 Середня освіта. Мова і література (російська)

освітня-програма/програми: Середня освіта (Російська мова і зарубіжна література)

Мова навчання: українська

Погоджено науково-методичною
комісією факультету іноземної та
слов'янської філології

« 28 » серпня 2020 р.

Голова: _____

Семенов О.М.,
доктор педагогічних наук, професор

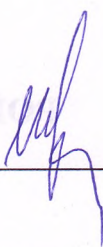
Розробник: Савченко З.В., кандидат філологічних наук, доцент кафедри російської мови, зарубіжної літератури та методики їх викладання

Робоча програма навчальної дисципліни «Зарубіжна література» розглянута і схвалена на засіданні кафедри російської мови, зарубіжної літератури та методики їх викладання

Протокол № 1 від «28» серпня 2020 р.

Завідувач кафедри

Іванова І.Б., кандидат педагогічних наук, доцент

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 20	Бакалавр	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
I-IV-й		I-IV-й	
Семестр			
I-VII-й		I-VII-й	
Лекції			
92 год.		22 год.	
Практичні, семінарські			
132 год.		34 год.	
Лабораторні			
Самостійна робота			
362 год.		540 год.	
Консультації			
14 год.		4 год.	
Загальна кількість годин – 600	Вид контролю: заліки, екзамени		

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Мета вивчення дисципліни полягає у формуванні осмисленого розуміння особливостей становлення зарубіжної літератури, цілісного сприйняття закономірностей еволюції світового літературного процесу, специфіки естетичних систем, літературних напрямів і течій кожного історичного періоду в їх взаємодії з культурним і філософським контекстом епохи, глибокого усвідомлення загальнолюдської цінності, позачасової актуальності та національної самобутності кращих зразків художньої літератури як виду мистецтва, а також здатності професійно оцінювати та ґрунтовно досліджувати значимі феномени зарубіжної літератури з урахуванням жанрово-стильових та ідейних домінант.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Ефективна реалізація основних завдань вивчення дисципліни можлива за умови наявності базових знань у межах шкільного курсу з зарубіжної літератури та всесвітньої історії, вивчення дисциплін «Філософія», «Вступ до літературознавства», а також навичок самостійної навчальної та пошуково-дослідницької діяльності студентів.

3. Результати навчання за дисципліною

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою **загальних компетентностей**:

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області та її місця в загальній системі знань про природу й суспільство, усвідомлення необхідності дотримуватися здорового способу життя та пропагувати його норми.

ЗК 3. Знання предметної області та розуміння засад професійної діяльності.

ЗК 4. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями протягом життя, систематично вдосконалювати професійні навички та вміння, свідомо контролювати динаміку особистісного зростання.

ЗК 5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність до усної та письмової комунікації засобами державної, російської та іноземної мови.

ЗК 9. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 11. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу з метою виявлення проблем, вироблення відповідної аргументації для їх розв'язання.

ЗК 13. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК-14. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), додержуватись етичних принципів, ustalених норм поведінки.

Навчальна дисципліна спрямована на формування таких визначених освітньо-професійною програмою **фахових компетентностей** спеціальності:

ФК 1. Здатність демонструвати та використовувати в професійній діяльності концептуальні наукові та практичні знання з педагогіки, психології, філософії, історії та культури, а також філологічних дисциплін та методики їх викладання.

ФК 4. Здатність здійснювати виховання на уроках і в позакласній роботі, виконувати педагогічний супровід процесів соціалізації учнів та формування їхньої культури.

ФК 7. Здатність вільно й гнучко використовувати мовні ресурси, демонструвати сформовану мовну й мовленнєву компетенції в процесі фахової та міжособистісної комунікації, здійснювати вибір ефективних комунікативних стратегій і тактик.

ФК 8. Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною, російською та іноземною мовами, здатність реферувати й анутовати різноманітні тексти.

ФК 10. Здатність застосовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку російської та зарубіжної літератури від давнини до ХХІ століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища.

ФК 11. Здатність демонструвати знання та розуміння взаємозв'язку компонентів літературного твору, давати визначення основних теоретико-літературознавчих понять і застосовувати їх під час інтерпретації та аналізу художнього тексту, визначати національну своєрідність і загальнолюдську значущість творів світової літератури.

ФК-12. Здатність здійснювати різні типи лінгвістичного та літературознавчого аналізу, систематизувати, інтерпретувати й зіставляти мовні та літературні явища й факти, використовуючи різні методи дослідження.

ФК-13. Здатність вільно оперувати спеціальною (педагогічною, лінгвістичною, літературознавчою тощо) термінологією для розв'язання професійних завдань.

Програмні результати навчання

Знання	<p>ПРЗ-5. Знати концептуальні основи фундаментальних дисциплін (педагогіка, психологія, вступ до мовознавства, вступ до літературознавства, сучасна російська літературна мова, зарубіжна література, російська література) як теоретичної бази освітньої та дослідницької діяльності.</p> <p>ПРЗ-6. Знати принципи, форми,</p>	<p>Студент має засвоїти базові літературознавчі категорії та понятійний апарат дисципліни, а також знати основні напрями сучасних наукових досліджень у царині зарубіжної літератури; загальні закономірності розвитку світового літературного процесу; національні особливості</p>
---------------	---	---

	<p>сучасні методи, методичні прийоми навчання російської мови та зарубіжної літератури в закладах загальної середньої освіти, усвідомлювати виховний потенціал цих дисциплін.</p> <p>ПРЗ-9. Знати види та методи лінгвістичного та літературознавчого аналізу.</p> <p>ПРЗ-10. Знати загальні властивості літератури як мистецтва слова, специфіку перебігу літературного процесу у культурно-історичному та регіональному контексті, особливості літературних епох, художніх напрямів, течій, жанрів і стилів.</p> <p>ПРЗ-11. Розуміти критерії національної самобутності та художньої своєрідності класичних і сучасних творів зарубіжної літератури, що вивчаються, знати особливості індивідуальної творчої манери їх авторів.</p>	<p>літератури різних країн; естетичні пріоритети літературних напрямів та течій; специфіку діяльності літературних шкіл; особливості творчості письменників-репрезентантів зарубіжної літератури різних періодів розвитку; методи та види роботи з художнім текстом; традиційні та інноваційні шляхи аналізу літературних творів.</p> <p><u>Методи досягнення результату:</u> інструктивно-практичний, діяльнісно-комунікативний, частково-пошуковий, дослідницький.</p>
<p>Уміння</p>	<p>ПРУ-1. Уміти оперувати базовими категоріями та поняттями спеціальних дисциплін.</p> <p>ПРУ-8. Застосовувати різні види аналізу художнього твору, визначати його ідейний рівень та жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, виявляти симбіоз традицій і новаторства, зв'язок твору з фольклором, міфологією, релігією, філософією, значення для національної та світової культури.</p> <p>ПРУ-9. Уміти виокремлювати, професійно оцінювати та досліджувати значущі феномени літературного процесу в їх взаємодії з культурно-історичним і регіональним контекстом, використовувати здобутки письменства для формування національної свідомості, світогляду учнів, їхньої моралі, ціннісних орієнтацій у сучасному суспільстві.</p> <p>ПРУ-10. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, упорядковувати, класифікувати й систематизувати.</p> <p>ПРУ-13. Уміти використовувати</p>	<p>Студент має уміти використовувати науковий підхід до характеристики літературних явищ; аналізувати художні твори в культурологічному, літературознавчому та біографічному контекстах; порівнювати художні явища різних естетичних систем; виявляти зв'язок традицій та новаторства в ході дослідження особливостей розвитку світового літературного процесу; визначати особливості індивідуального стилю окремих письменників; професійно оцінювати художні твори з урахуванням їх значущості та актуальності. Важливою вимогою до виконання різного роду завдань у межах дисципліни є формування власної критичної позиції студента, що відповідає принципам академічної доброчесності.</p> <p><u>Методи досягнення результату:</u> частково-пошуковий,</p>

	гуманістичний потенціал російської мови та зарубіжної літератури для формування духовного світу сучасної молоді.	дослідницький, проблемний, діяльнісно-комунікативний.
Комунікація	<p>ПРК-5. Здатність цінувати різноманіття та мультикультурність, забезпечувати діалог культур у процесі вивчення російської мови та зарубіжної літератури, уникати міжкультурних конфліктів, співпрацювати з представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.</p> <p>ПРК-6. Здатність вибудовувати комунікативну взаємодію на засадах рівноправності, взаємоповаги, толерантності, доброзичливості й співробітництва, долати комунікативні бар'єри й ускладнення.</p>	<p>Студент має володіти навичками усвідомленого розуміння національної своєрідності й універсальної естетичної цінності кращих зразків світової літератури, толерантного ставлення до інокультурних мистецьких здобутків, а також демонструвати вміння застосовувати принцип діалогізму в ході обговорення дискусійних літературознавчих питань.</p> <p><u>Методи досягнення результату:</u> діяльнісно-комунікативний, кооперативне навчання.</p>
Автономія і відповідальність	<p>ПРА-5. Здатність навчатись упродовж життя і вдосконалювати набуту під час навчання кваліфікацію із значним ступенем автономії.</p>	<p>Головними акцентами вивчення дисципліни є постійне фахове самовдосконалення і критичний самоаналіз рівня власної літературознавчої компетентності.</p> <p><u>Методи досягнення результату:</u> свідомо-практичний</p>

4. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала ЄКТС	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
A	<p>Студент глибоко і повно засвоїв необхідні знання, уміння і навички: вільно володіє понятійною системою дисципліни «Зарубіжна література»; усвідомлено відтворює перебіг світового літературного процесу; правильно вибудовує описові, порівняльні та класифікаційні характеристики різних естетичних систем, залучає до відповіді самостійно здобуту інформацію; комплексно аналізує художні твори, співставляє їх з подібними в інших національних літературах; наводить самостійно дібрані приклади, супроводжуючи їх повним та глибоким коментарем; самостійно вирішує пізнавальні пошукові завдання різної складності; у процесі висвітлення теоретичного матеріалу здійснює співставлення різних наукових точок зору, концепцій, підходів, посилається на наукові джерела та називає прізвища науковців; володіє навичками критичного мислення та творчим потенціалом; сумлінно виконав усі практичні завдання, передбачені робочою</p>

	<p>програмою дисципліни; отримав найвищу оцінку за виконання самостійної роботи.</p>
В	<p>Студент глибоко і повно засвоїв необхідні знання та вміння: вільно володіє понятійною системою дисципліни «Зарубіжна література»; усвідомлено відтворює перебіг світового літературного процесу; правильно вибудовує описові, порівняльні та класифікаційні характеристики різних естетичних систем, залучає до відповіді самостійно здобуту інформацію; усебічно характеризує художні твори, співставляє їх з подібними в інших національних літературах; наводить самостійно дібрані приклади, супроводжуючи їх повним та глибоким коментарем; здатен вирішувати пізнавальні пошукові завдання; володіє навичками критичного мислення; виконав усі практичні завдання, передбачені робочою програмою дисципліни; отримав високу оцінку за виконання самостійної роботи.</p>
С	<p>Студент засвоїв комплекс необхідних знань та умінь: вільно володіє понятійною системою дисципліни «Зарубіжна література»; знає основні тенденції розвитку світового літературного процесу; правильно вибудовує описові, порівняльні та класифікаційні характеристики основних естетичних систем, залучає до відповіді самостійно здобуту інформацію; докладно характеризує літературознавчі явища, наводить самостійно добрані приклади, схильний до критичного мислення; належним чином виконав практичні завдання, передбачені робочою програмою дисципліни, отримав позитивну оцінку за виконання самостійної роботи.</p>
Д	<p>Студент володіє основами знань, умінь і навичок з дисципліни: понятійний апарат засвоїв неповно, припускається помилок у формулюванні понять, класифікаціях та порівнянні характеристик літературних явищ; недостатньо усвідомив специфіку перебігу світового літературного процесу; має загальні уявлення про особливості різних естетичних систем; самостійно опрацював належний обсяг інформації, але не усвідомлено – використовує опрацьовану інформацію у відповідях несистематично; припускається помилок в ході аналізу художніх текстів; виконує практичні завдання, припускаючись окремих помилок; має виконані, але не всі (не менше 60%) практичні завдання, передбачені робочою програмою дисципліни; отримав позитивну оцінку за виконання самостійної роботи.</p>
Е	<p>Студент володіє основами знань, умінь і навичок з дисципліни: понятійний апарат засвоїв неповно, припускається помилок у формулюванні понять, класифікаціях та порівнянні характеристик літературних явищ; недостатньо усвідомив специфіку перебігу світового літературного процесу; має загальні уявлення про особливості різних естетичних систем; самостійно опрацював не увесь належний обсяг інформації, не використовує опрацьовану інформацію у відповідях; методикою аналізу художніх творів володіє поверхово; виконує практичні завдання, припускаючись помилок; має виконані, але не всі (не менше 60%) практичні завдання, передбачені робочою програмою дисципліни; самостійну роботу виконав не в повному обсязі.</p>
FX	<p>Студент не оволодів достатнім обсягом знань, умінь та навичок: засвоїв менше 50% понятійного апарату дисципліни</p>

	«Зарубіжна література»; не розуміє специфіки перебігу світового літературного процесу та самобутності окремих естетичних явищ; не володіє методикою проведення аналізу художніх текстів; була спроба виконати самостійну роботу, але не отримав позитивної оцінки; практичні завдання виконані частково (до 40%).
F	Студент не оволодів достатнім обсягом знань, умінь та навичок: засвоїв менше 50% понятійного апарату дисципліни, не розуміє специфіки перебігу світового літературного процесу; не здатний пояснити особливості різних естетичних систем; не здатний здійснити аналіз художнього тексту; практичні завдання виконані частково (до 20%), завдання для самостійного опрацювання не виконані.

Розподіл балів

Семестр 2

Поточний контроль								Разом	Сума	Підсумковий контроль	Загальна сума
Розділ 1				Розділ 2							
T1.1	T1.2	T1.3	T1.4	T1.5	T1.6	T2.1	T2.2	55	75	25	100
Поточний контроль											
5	5	5	5	5	5	10	15				
Контроль самостійної роботи								20			
	2	3	2	3	3	3	4				

Семестр 3

Поточний контроль				Разом	Загальна сума
Розділ 3					
T 3.1		T 3.2		63	100
Поточний контроль					
21		42			
Контроль самостійної роботи				37	
15		22			

Семестр 4

Поточний контроль				Разом	Сума	Підсумковий контроль	Загальна сума
-------------------	--	--	--	-------	------	----------------------	---------------

Розділ 4					54	75	25	100
Т 4.1	Т 4.2	Т 4.3	Т 4.4	Т 4.5				
Поточний контроль								
	12	12	18	12	21			
Контроль самостійної роботи								
5	4	4	4	4				

Семестр 6

Поточний контроль					Разом	Сума	Підсумковий контроль	Загальна сума
Розділ 5			Розділ 6					
Т 5.1	Т 5.2	Т 5.3	Т 6.1	Т 6.2	60	75	25	100
Поточний контроль								
	15	15	20	10				
Контроль самостійної роботи					15			
3	3	3	3	3				

Семестр 7

Поточний контроль				Разом	Загальна сума
Розділ 7					
Т 7.1		Т 7.2		50	100
Поточний контроль					
25		25			
Контроль самостійної роботи				50	
25		25			

* За бажанням здобувача можуть враховуватися результати навчання у неформальній освіті (відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у СумДПУ імені А.С. Макаренка).

Розподіл балів за види робіт:

- участь у конференції (різних рівнів) – 3 бали,
- написання й опублікування статті – 7 балів,

- участь/призове місце у творчих конкурсах, олімпіадах тощо: обласних – 8/10 балів; усеукраїнських – 12/14.
- участь/призове місце у всеукраїнському конкурсі наукових робіт – 15/18 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	Добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	Задовільно
60 – 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. Засоби діагностики результатів навчання

Діагностика результатів навчання проводиться з допомогою перевірки виконання практичних завдань, тестових завдань, співбесіди під час консультацій, презентації індивідуальних і групових проєктів, складання іспитів.

6. Програма навчальної дисципліни

6.1. Інформаційний зміст навчальної дисципліни

Розділ 1. Антична література

Тема 1.1. Специфіка античної літератури і її роль у світовому літературному процесі.

Предмет і завдання курсу «Антична література». Місце і значення античної літератури в циклі літературознавчих дисциплін. Особливості розвитку античної літератури. Давньогрецька і давньоримська літератури як складові античної.

Тема 1.2. Антична міфологія.

Міф як історико-культурна категорія. Давньогрецька міфологія як основа і арсенал європейської літератури. Роль давньоримській міфології в розвитку світового літературного процесу.

Тема 1.3. Епічні жанри античної літератури.

Античний епос, його специфіка, види, особливості розвитку в Стародавній Греції і Римі. Гомерівський епос. Генеалогічний та дидактичний епос Гесіода. Антична байка.

Тема 1.4. Антична лірика.

Антична лірика, етапи її розвитку, жанрові і тематичні різновиди. Інваріанти архаїчної лірики. Елліністична поезія. Специфіка творчості римських поетів.

Тема 1.5. Антична драматургія.

Генезис, види, особливості розвитку античної драматургії. Роль театру в Стародавній Греції і Стародавньому Римі. Давньогрецька трагедія. Трагедія в стародавньому Римі. Жанрова специфіка античної комедії.

Тема 1.6. Своєрідність античної прози.

Антична класифікація прози: історіографія, красномовство, філософія. Розвиток ораторського мистецтва. Філософська проза Аристотеля і Платона. Особливості епістолярної і сатиричної прози. Специфіка античного роману.

Розділ 2. Зарубіжна література Середніх віків та Відродження

Тема 2.1. Естетичні доміанти середньовічної літератури.

Особливості розвитку середньовічної літератури: витоки, періодизація, видова варіативність. Вектори розвитку літератури раннього середньовіччя. Жанрово-видова і тематична розмаїтість літератури зрілого середньовіччя.

Тема 2.2. Ціннісні пріоритети європейської літератури доби Відродження.

Історико-культурна атмосфера і загальна характеристика доби Відродження в Західній Європі. Специфіка понять «Відродження», «гуманізм», «ренесансний гуманізм». Національні особливості європейського Ренесансу. Роль епохи Відродження у процесі подальшого розвитку світової літератури.

Розділ 3. Зарубіжна література XVII-XVIII століть

Тема 3.1. Вектори розвитку європейської літератури XVII століття.

Іспанська література XVII століття. Ренесансний реалізм та іспанське бароко: художня своєрідність, представники. Французька література XVII століття. Естетичні принципи П. Корнеля і Ж. Расіна. Жанр трагедії у творчості письменників. Французька комедія XVII століття. Ідейні пріоритети творчості Ж.-Б. Мольєра.

Тема 3.2. Культурно-історичні, естетичні та художні доміанти епохи Просвітництва.

Англійська література XVIII століття. Роль Д. Дефо у формуванні художніх принципів англійського Просвітництва. Літературна діяльність Дж. Свіфта. Творча особистість Р. Бернса, ідейно-тематичний діапазон лірики поета. Французька література XVIII століття. Літературно-філософська діяльність французьких просвітителів. Німецька література доби Просвітництва. Творчість поетів «Бурі і штурму». Роль І.-В. Гете в розвитку німецької і світової літератури XVIII століття. Жанрові різновиди творчості письменника.

Розділ 4. Зарубіжна література першої половини XIX століття: доба романтизму

Тема 4.1. Специфіка формування романтичної естетики у світовій літературі XIX століття

Передумови і причини виникнення романтизму як естетичної системи і літературного напрямку. Етапи розвитку романтизму в його національних варіантах. Поліваріативність проявів романтичної літератури. Риси поетики романтизму.

Тема 4.2. Німецька література доби романтизму.

Особливості культурної революції в Німеччині на рубежі XVIII-XIX століть. Діяльність ієнського та гейдельберзького гуртків романтиків. Оригінальність творчості Е. Т. А. Гофмана, жанрова своєрідність його літературної спадщини. Художні пріоритети й еволюція творчості Г. Гейне.

Тема 4.3. Французька література доби романтизму.

Специфіка формування романтизму у Франції. Періодизація французького романтизму. Творчі пошуки ранніх поетів-романтиків. Роль В. Гюго в реалізації естетичних принципів мистецтва нового часу. Жанрово-стильові особливості творчості В. Гюго.

Тема 4.4. Англійська література доби романтизму.

Етапи розвитку романтичної літератури в Англії. Особливості раннього англійського романтизму. Творчість В. Блейка і поетів-«озерників». Значення творчості Дж. Байрона для формування художніх пріоритетів англійського та європейського романтизму. Специфіка понять «байронізм», «байронічний герой». Лірика, ліро-епічні та драматичні поеми письменника. Історичний роман у творчості В. Скотта.

Тема 4.5. Особливості формування американської літератури доби романтизму.

Історичні та культурні передумови становлення американського романтизму. Національна своєрідність літератури США. Ранній американський романтизм. Новелістика В. Ірвінга. Жанрові інваріанти романістики Дж. Ф. Купера. Пізній американський романтизм: творчі пошуки Е. А. По, М. Готорна, Г. Мелвілла. Оригінальність поетичної спадщини В. Вітмена.

Розділ 5. Зарубіжна література другої половини XIX століття: епоха реалізму

Тема 5.1. Реалізм як художня система і творчий метод.

Історичні та культурні передумови виникнення реалізму у світовій літературі XIX століття. Періодизація розвитку. Принципи відображення дійсності, механізми типізації, причинно-наслідкові зв'язки художніх явищ у рамках реалістичної літератури. Концепція особистості у творчості письменників-реалістів. Жанрова своєрідність реалістичної літератури.

Тема 5.2. Етапи розвитку французького реалізму.

Специфіка становлення французького реалізму. Літературна діяльність Ф. Стендаля в контексті утвердження реалістичної естетики. Фундаментальність художнього відображення дійсності в «Людській

комедії» О. де Бальзака. Жанрово-стильові особливості творчості П. Меріме. «Об'єктивний стиль» Г. Флобера та його реалізація в романі «Пані Боварі». Французький натуралізм, його зв'язок з реалістичною естетикою. Шляхи трансформації французького реалізму кінця XIX століття.

Тема 5.3. Вектори формування реалістичної літератури Англії і США.

Творчість Ч. Діккенса в контексті естетичних пріоритетів англійського реалізму, специфіка авторської інтерпретації актуальних проблем часу. Літературна спадщина В. Теккерея. Національна самобутність раннього реалізму в США, її відображення в аболіціоністській прозі. Особливості творчої реалізації Марка Твена. Жанрово-стильова спрямованість творчості Джека Лондона.

Розділ 6. Зарубіжна література доби модернізму

Тема 6.1. Естетичні пріоритети модерністської поезії межі XIX-XX століть.

Культурно-історичне тло епохи. Європейський декаданс, роль Ш. Бодлера у становленні літератури нового типу. Художня своєрідність європейського символізму кінця XIX століття. Творчість П. Верлена й А. Рембо. Авангардистські та модерністські тенденції в поезії початку XX століття. Широкий спектр літературних течій і програм. Поетична спадщина найбільш яскравих представників епохи.

Тема 6.2. Стильова варіативність модерністської прози.

Вплив філософських, наукових, соціологічних, культурологічних концепцій на формування естетики модернізму. Теорія естетизму у творчості О. Вайльда. Експресіонізм у творчості Ф. Кафки. Модерністські принципи відображення дійсності у творчості М. Пруста. Специфіка індивідуального авторського стилю Дж. Джойса. Вплив модернізму як естетичної системи на подальший розвиток світової літератури.

Розділ 7. Зарубіжна література XX століття

Тема 7.1. Художні рецепції історичних процесів у зарубіжній літературі XX століття.

Історичне тло розвитку світової літератури XX століття. Ключові проблеми епохи і способи їх художнього осмислення. Перша світова війна в інтерпретації романістів 20-30-х років XX століття. Жанр антиутопії у творчості зарубіжних письменників. Друга світова війна в літературних рецепціях. Національна специфіка англійської антиколоніальної прози.

Тема 7.2. Загальнолюдські цінності в художній інтерпретації зарубіжних письменників.

Ідейні пріоритети філософської прози XX століття. Проблема відповідальності як лейтмотив творчості А. де Сент-Екзюпері. Позачасова актуальність повісті Е. Хемінгуей «Старий і море». Оригінальність роздумів про ціннісні пріоритети сучасності у творах Г. Гарсія Маркеса. Конфлікт поколінь і шляхи його подолання в художньому осмисленні зарубіжних митців.

6.2. Структура і обсяг навчальної дисципліни

Назва розділів і тем	Кількість годин									
	Денна форма навчання					Заочна форма навчання				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
лекц.		практ.	конс.	с/р	лекц.		практ.	конс.	с/р	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Розділ 1. Антична література										
Тема 1.1. Специфіка античної літератури і її роль у світовому літературному процесі	10	2		2	6	11	1			10
Тема 1.2. Антична міфологія	16	2	2		10	18	1	2		15
Тема 1.3. Епічні жанри античної літератури	16	2	4		10	17		2		15
Тема 1.4. Антична лірика	16	2	4		10	11			1	10
Тема 1.5. Антична драматургія	16	4	4		10	18	2	2		14
Тема 1.6. Своєрідність античної прози	16	2	4		10	15			1	14
Кількість годин	90	14	18	2	56	90	4	6	2	78
Розділ 2. Зарубіжна література Середніх віків та Відродження										
Тема 2.1. Естетичні доміанти середньовічної літератури	40	6	6	2	26	44	2	2		40
Тема 2.2. Ціннісні пріоритети європейської літератури доби Відродження	50	8	12		30	46	2	2		42
Кількість годин	90	14	18	2	56	90	4	4		82
Розділ 3. Зарубіжна література XVII-XVIII століть										
Тема 3.1. Вектори розвитку європейської літератури XVII століття	22	6	6	2	10	23	1	2		20
Тема 3.2. Культурно-історичні, естетичні та	38	8	12		16	37	1	2		34

художні домінанти епохи Просвітництва										
Кількість годин	60	14	18	2	26	60	2	4		54
Розділ 4. Зарубіжна література першої половини XIX століття: доба романтизму										
Тема 4.1. Специфіка формування романтичної естетики у світовій літературі XIX століття	8	2		2	4	12	2			10
Тема 4.2. Німецька література доби романтизму	11	2	4		5	13	1	2		10
Тема 4.3. Французька література доби романтизму	11	2	4		5	11	1			10
Тема 4.4. Англійська література доби романтизму	16	4	6		6	12		2		10
Тема 4.5. Особливості формування американської літератури доби романтизму	14	4	4		6	12				12
Кількість годин	60	14	18	2	26	60	4	4		52
Розділ 5. Зарубіжна література другої половини XIX століття: епоха реалізму										
Тема 5.1. Реалізм як художня система і творчий метод	12	2	2	2	6	14	2			12
Тема 5.2. Етапи розвитку французького реалізму	26	6	10		10	22		2		20
Тема 5.3. Вектори формування реалістичної літератури Англії і США	22	4	8		10	24		2		22
Кількість годин	60	12	20	2	26	60	2	4		54
Розділ 6. Зарубіжна література доби модернізму										
Тема 6.1. Естетичні пріоритети модерністської	60	6	14		40	60	2	2		56

поезії межі XIX-XX століть										
Тема 6.2. Сильова варіативність модерністської прози	60	6	6	2	46	60		4		56
Кількість годин	120	12	20	2	86	120	2	6		110
Розділ 7. Зарубіжна література XX століття										
Тема 7.1. Художні рецепції історичних процесів у зарубіжній літературі XX століття	64	6	10	2	46	54	2	2		50
Тема 7.2. Загальнолюдські цінності в художній інтерпретації зарубіжних письменників	56	6	10		40	66	2	4	2	58
Кількість годин	120	12	20	2	86	120	4	6	2	108
Загальна кількість годин	600	92	132	14	362	600	22	36	4	538

Теми практичних (семінарських) занять

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Розділ 1. Антична література			
1.	Міф як історико-культурна категорія. Періодизація розвитку давньогрецької та давньоримської міфології.	2	2
2.	Художні особливості гомерівського епосу. Синтез міфологічного та історичного в героїчних поемах Гомера.	2	
3.	Поема Вергілія «Енеїда» як зразок давньоримського літературного епосу. Ідейно-тематичний аналіз твору.	2	2
4.	Еллінська поезія: основні жанри, тематика, художні прийоми, пошуки нових літературних форм.	2	
5.	«Метаморфози» Овідія як міфологічна енциклопедія у віршах.	2	
6.	Антична трагедія: культові витоки,	2	2

	жанрова своєрідність, проблематика. Гуманістичний пафос трагедії Есхіла «Прикутий Прометей».		
7.	Основні вектори розвитку античної комедії. Побутова комедія моралі у творчості Менандра.	2	
8.	Жанрові різновиди давньогрецької прози. Літературна діяльність Платона й Аристотеля.	2	
9.	Давньоримська ораторська проза. Літературна спадщина Цицерона.	2	
Розділ 2. Зарубіжна література Середніх віків та Відродження			
1.	Французький героїчний епос. Історична основа й епічна поетика «Пісні про Роланда».	2	
2.	Іспанський героїчний епос. Ідейні домінанти «Пісні про Сіда».	2	
3.	«Божественна комедія» Данте як філософсько-художній синтез середньовічної культури та ідей раннього Відродження.	2	2
4.	Гуманістичні ідеали Відродження в творчому осмисленні Ф. Петрарки. Особливості відображення історії кохання в сонетах поета.	2	
5.	Зародження європейської реалістичної новели. Відображення ренесансної естетики в «Декамерон» Дж. Боккаччо.	4	
6.	Роль В. Шекспіра в розвитку англійської та світової літератури. Тематичний діапазон і жанрові особливості сонетів поета.	2	
7.	Проблематика трагедії В. Шекспіра «Ромео і Джульєтта». Гуманістична цінність твору.	2	2
8.	Роман М. Сервантеса «Дон Кіхот»: жанрова специфіка, проблемно-тематичний діапазон, широта філософських узагальнень.	2	
Розділ 3. Зарубіжна література XVII-XVIII століть			
1.	Художні особливості барокової лірики.	2	
2.	Утілення принципів класицизму в трагедії П. Корнеля «Сід».	2	
3.	Проблематика і прийоми осміяння людських вад у комедії Ж.-Б. Мольєра	2	2

	«Міщанин-шляхтич».		
4.	Ідейні пріоритети доби Просвітництва, їх художнє втілення в романі Д. Дефо «Робінзон Крузо».	2	
5.	Сатиричний пафос роману Дж. Свіфта «Подорож Гуллівера». Авторська рецепція просвітницьких ідей.	4	
6.	Роль Й.В. Гете в історії розвитку просвітницької літератури. Новаторство лірики поета.	2	
7.	Пошуки сенсу життя і проблема призначення людини в трагедії Й.В. Гете «Фауст».	4	2
Розділ 4. Зарубіжна література першої половини ХІХ століття: доба романтизму			
1.	Е.Т.А. Гофман як представник гротескного романтизму. Втілення авторської концепції протистояння філістерів і ентузіастів у повісті-казці «Крихітка Цахес на прізвисько Цинобер».	2	2
2.	Поетична спадщина Г. Гейне. Проблемно-тематичний діапазон і стильові особливості збірки «Книга пісень».	2	
3.	Жанрово-стильові особливості лірики В. Гюго.	2	
4.	Роман В. Гюго «Собор Паризької богоматері» як зразок живописного романтизму.	2	
5.	Поетична спадщина Дж. Байрона в контексті естетичних принципів романтизму. Стильові домінанти ліри-епічної поеми «Мазепа», специфіка змалювання образу українського гетьмана у творі.	4	2
6.	Особливості втілення історії Англії в романі В. Скотта «Айвенго». Поєднання реальності й вигадки в художній тканині твору.	2	
7.	Національна своєрідність новелістики В. Ірвінга.	2	
8.	Пошуки нових форм художнього відображення дійсності у творчості В. Вітмена. Новаторство збірки «Листя	2	

	трави».		
Розділ 5. Зарубіжна література другої половини XIX століття: епоха реалізму			
1.	Реалізм як художня система: причини виникнення, особливості формування, естетичні пріоритети.	2	
2.	Роль Ф. Стендаля у процесі становлення французького реалізму. Літературна діяльність письменника. Проблематика і жанрово-стильова своєрідність новели «Ваніна Ваніні».	4	
3.	Творчий шлях О. де Бальзака. Цикл «Людська комедія» як соціально-психологічний портрет Франції 20-40-х років XIX століття. Повість «Гобсек» у контексті основних домінант епопеї.	4	2
4.	Жанрово-стильова специфіка новелістики П. Меріме.	2	
5.	Особливості формування англійського реалізму. Оригінальність творчого методу Ч. Діккенса. Утілення світоглядних пріоритетів письменника у творі «Різдвяна пісня в прозі».	2	2
6.	Тематичний діапазон творчості Г. де Мопассана. Проблематика новели «Пампушка».	2	
7.	Особливості театральної реформи Г. Ібсена. Жанрова специфіка «аналітичних п'єс» драматурга. Утілення новаторства Г. Ібсена в п'єсі «Ляльковий дім».	2	
8.	Національна своєрідність американського реалізму. Реалізація принципів об'єктивності та типізації в романі Марка Твена «Пригоди Тома Соєра».	2	
Розділ 6. Зарубіжна література доби модернізму			
1.	Європейський декаданс. Роль Ш. Бодлера в формуванні нових естетичних домінант. Ідейна і стильова своєрідність поетичної збірки «Квіти зла».	2	
2.	Французький символізм. Жанрово-стильова специфіка поезії П. Верлена й А. Рембо.	4	2

3.	П'єса-феєрія М. Метерлінка «Синій птах» як зразок символістської драми.	4	
4.	Поетична самореалізація Ф. Гарсія Лорки. Жанрова варіативність лірики поета, оригінальна символіка образів творів.	2	
5.	Естетичні пріоритети Р.М. Рільке. Специфіка художньої інтерпретації міфологічних мотивів у поетичному циклі «Сонети до Орфея».	2	
6.	Теорія естетизму та її втілення у творчості О. Вайльда.	4	2
7.	Новела Ф. Кафки «Перевтілення» в контексті світоглядних і естетичних принципів письменника.	2	2
Розділ 7. Зарубіжна література ХХ століття			
1.	Основні тенденції розвитку світової літератури ХХ століття: чинники впливу, симбіоз традицій і новаторства, актуальна проблематика.	2	
2.	Перша світова війна в художній інтерпретації Е.М. Ремарка. Ідейно-тематичний аналіз романів «На Західному фронті без змін» та «Три товариші».	4	
3.	Жанрова своєрідність роману-антиутопії. Художні прийоми осмислення ідеологічних концепцій у повісті Дж. Оруелла «Скотоферма».	4	2
4.	Художній світ А. де Сент-Екзюпері. Специфіка відображення авторської системи цінностей у філософській казці «Маленький принц».	4	2
5.	Літературні пошуки Е. Хемінгуея. Особливості творчого методу письменника. Проблема самореалізації творчої особистості в оповіданні «Сніги Кіліманджаро».	2	
6.	Філософізм повісті Е. Хемінгуея «Старий і море».	2	
7.	Проблема батьків і дітей у художньому осмисленні Дж. Олдріджа.	2	2
	Загалом:	132	34

7. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Андреев Л. История зарубежной литературы XX века. М., 2004. 560 с.
URL: <https://www.twirpx.com/files/science/literature/foreign/history/>
2. Апенко Е.М., Белобратов А.В., Васильева Т.Н. и др. История зарубежной литературы XVIII века. М.: Высшая школа; Академия, 2001. 336 с.
3. Антична література. Греція. Рим : хрестоматія. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 864 с.
4. Гиленсон Б. История зарубежной литературы от античности до середины XIX века : Учебник для бакалавров. М. : Изд. Юрант, 2014.
URL: <https://cdn1.ozone.ru/multimedia/1009094358.pdf>
5. Гугнин А. Зарубежная литература XX века : в 2-х томах. М., 2006.
URL: <http://bookash.pro/ru>
6. Давня римська поезія в українських перекладах і переспівах: хрестоматія. Львів : Світ, 2000. 328 с.
7. Ерофеева Н. Зарубежная литература. XII век : Учебник для педагогических вузов. URL : <http://17v-euro-lit.niv.ru/>
8. Зарубежная литература XIX века. Реализм : хрестоматія историко-літературних матеріалів. М. : Наука, 1990. 384 с.
9. История западноевропейской литературы XIX в. : Франция, Италия, Испания, Бельгия. М. : Наука, 2003. 305 с.
10. История западноевропейской литературы. Средние века и Возрождение. 5-е изд., испр. и доп. М.: Академия, 2000. С. 54-78.
11. Кирилюк З. Зарубіжна література. Античність. Середньовіччя. Відродження. Бароко. Класицизм : Посібник для вчителя. Тернопіль: Астон, 2002. 259 с.
12. Ковалева Т. История зарубежной литературы (Вторая половина 19 – начало 20 веков). URL: <http://19v-euro-lit.niv.ru/>
13. Курціус Е. Європейська культура і латинське середньовіччя. Львів, 2007. 502 с.
14. Лосев А. Античная література. URL: <http://antique-lit.niv.ru/>
15. Мегела І. Історія давньогрецької літератури. Курс лекцій. К.: Основа, 2010. 528 с.
16. Мегела І. Історія Римської літератури. Монографія. Миколаїв, 2009. 276 с.
17. Мойсеїв І. Зарубіжна література в людинотворчому вимірі : книга для вчителя. К. : Генеза, 2003. 256 с.
18. Наливайко Д. Зарубіжна література XIX сторіччя. Доба романтизму. К. : Заповіт, 1997. 464 с.
19. Ніколенко О. Від Флобера до Аполлінера. Французька література другої половини XIX – початку XX століття. К. : Дніпро, 2005. 304 с.
20. Ніколенко О. Літературні епохи, напрями, течії. К.: Педагогічна преса, 2004. 128 с.

21. Ніколенко О. Бароко. Класицизм. Просвітництво: Посібник для вчителя. Харків: Веста: Видавництво «Ранок», 2003. 224 с.
22. Пахсарьян Н. История зарубежной литературы XVII века. М.: Высшая школа, 2007. 486 с.
23. Пащенко В.І., Пащенко Н.І. Антична література: Підручник. К. : Ленвіт, 2001. 427 с.
24. Підлісна Г. Антична література: [навч. посібник]. К. : Дніпро, 1992. 297 с.
25. Сидорченко Л. История зарубежной литературы XIII века. М. 2000. URL: <http://lit-prosv.niv.ru/>
26. Тронский И. История античной литературы. М., 2011. URL: <http://antique-lit.niv.ru/>
27. Шаповалова М.С., Рубанова Г.Л., Моторний В.А. Історія зарубіжної літератури. Львів, 1993. 376 с.

Допоміжні:

1. Васильева Т. Английская сатира XVIII в. Кишинев, 1991. 284 с.
2. Вишневецкая Н., Сапрыкина Е. Жизнь и смерть в литературе романтизма. М., 2010. 432 с. URL: <https://www.twirpx.com/file/665213/>
3. Гиленсон Б. История зарубежной литературы от античности до середины XIX века : Учебник для бакалавров. М. : Изд. Юрант, 2014. URL: <https://cdn1.ozone.ru/multimedia/1009094358.pdf>
4. Денисова Т. Роман і романісти США XX ст. К. Дніпро, 1990. 362 с.
5. Елистратова А. Английский роман Просвещения. М. : Просвещение, 1996. 307 с.
6. Жаринов Е. Лекции о зарубежной литературе. От Гомера до Данте. М.: АСТ, 2018. 520 с. URL: <https://www.twirpx.com/file/2475345/>
7. Жирмунская Н. От барокко к романтизму. Статьи о французской и немецкой литературе. СПб, 2001. 468 с.
8. Затонский Д. Европейский реализм XIX в.: Линии и лики. К. : Дніпро, 1984. 279 с.
9. Затонский Д. Художественные ориентиры XX века. М. : Наука, 1998. 437 с.
10. Ивашева В. Литература Великобритании XX века. М. : Просвещение, 1984. 514 с.
11. Кагарлицкий Ю. Театр на века: Театр эпохи Просвещения: тенденции и традиции. М. : Просвещение, 1987. 370 с.
12. Луков В. История литературы. Зарубежная литература от истоков до наших дней. М., 2008. 512 с. URL: <https://may.alleng.org/d/lit/lit419.htm>
13. Луков В. История литературы. Зарубежная литература от истоков до наших дней. М., 2008. 512 с. URL: <https://may.alleng.org/d/lit/lit419.htm>
14. Оліфіренко С. Мандрівка інтернет-сторінками зарубіжної літератури: посібник для вчителів і учнів 8-11 класів. Київ: Грамота, 2007. 344 с.

15. Павличко С. Лабіринти мислення: Інтелектуальний роман сучасної Великобританії. К. : Дніпро, 1993. 206 с.
16. Павлычко С. Философская поэзия американского романтизма: Эмерсон, Уитмен, Дикинсон. К. : Основа, 1988. 514 с.
17. Проблемы новейшей литературы США. К. : Дніпро, 1981. 377 с.
18. Пронин В., Толкачев С. Современный литературный процесс за рубежом. М., 2000. 168 с. URL: <https://www.twirpx.com/files/science/literature/foreign/history/>
19. Шалагінов Б. Зарубіжна література від античності до початку ХІХ ст.: Історико-естетичний нарис. К.: Видавничий дім «КМ Академія», 1994. 360 с.

Інтернет-ресурси:

1. Библиотека учебников. Серия «Зарубежная литература». URL: <http://lit.niv.ru/>
2. Библиотека электронных книг. Зарубежная литература. URL: <http://bookash.pro/>
3. Всё для студента. Академическая и специальная литература. Литературоведение. Зарубежная литература. URL: <https://www.twirpx.com/files/>
4. Электронная библиотека. URL: <http://www.gumfak.ru/zarub.shtml>
5. Тисяча журавлів. Сайт для вчителів зарубіжної літератури України. URL: <https://www.xn--1000-83dma3a1c7b6a8s.xn--j1amh/>